

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของประเด็นปัญหา

หนังใหญ่ เป็นมหรสพที่ใช้หนังสัตว์แกะฉลุเป็นตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์ แสดงโดยอาศัยการพากย์เล่าเรื่องรามเกียรติ์ ประกอบกับการย่ำเท้าตามจังหวะและทำนองของวงปี่พาทย์ ผู้เชิดจะเชิดหน้าฉากไฟ โดยมีฉากผ้าขาวหรือเรียกว่าจอหนังกั้นระหว่างแสงกับตัวหนัง (กรณีเชิดหน้าจอ) หรือตัวหนังกับผู้ชม (กรณีเชิดหลังจอ) ทำให้เกิดเงาเป็นมิติความใกล้ไกลของตัวละคร หนังใหญ่แสดงได้ทั้งกลางคืนและกลางวัน ถ้าแสดงตอนกลางวันจะใช้ตัวหนังที่มีสีเข้มมากกว่าตัวหนังที่แสดงตอนกลางคืน เพราะตัวหนังที่แสดงตอนกลางคืนแสงไฟจะขับสีตัวหนังให้เห็นได้เพียงเล็กน้อย

หนังใหญ่สันนิษฐานว่ามีมาแต่ครั้งสมัยสุโขทัย² แต่ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรในกฎมณเฑียรบาล สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (พ.ศ. 2001) เกี่ยวกับเรื่องหนังใหญ่ มหรสพสมโภชในพระราชพิธี 12 เดือน "จองเปรียงลดชุดลอยโคมลงน้ำ"³ ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงโปรดเกล้าฯ ให้พระมหาราชครูแต่งเรื่อง สมุทโฆษชาดกคำฉันท์ เพื่อใช้แสดงหนัง ดังความตอนหนึ่งว่า

¹ มนตรี ตราโมท, การละเล่นของไทย (กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร, 2502), หน้า 110.

² กรมศิลปากร, หนังใหญ่, ร่วมงานพิมพ์ของ หอสมุดแห่งชาติ (กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร, 2525), หน้า 67.

³ สุจิตต์ วงษ์เทศ, ร้องรำทำเพลงดนตรีและนาฏศิลป์ชาวสยาม (กรุงเทพมหานคร : มติชน, 2532), หน้า 201.

พระให้กล่าวภาพนิพนธ์	จำนองโดยกล
ตระการเพลงยศพระ	
ให้ฉลักแสบก* ภาพอันชระ	เป็นบรรพบุรณะ
นเรนทรราชบรรหาร	
ให้ทวย** นักคนผู้ชาญ	กลเล่นโดยการ-
ยเป็นบำเทงธรณี ⁴	

จากหลักฐานดังกล่าวปรากฏคำว่า “หนัง” ไม่ปรากฏคำว่า “หนังใหญ่” สืบเนื่องจากมีการแสดงหนังที่คล้ายกัน เรียกว่า “หนังตะลุง” หรือหนังที่มาจากจังหวัดพัทลุง สันนิษฐานว่าเคยนำเข้ามาแสดงถวายหน้าพระที่นั่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว⁵ เพื่อมิให้สับสนในการเรียกชื่อหนังแต่เดิม จึงเติมคำว่า “ใหญ่” ท้ายคำว่า “หนัง” เรียกสืบกันมาว่า “หนังใหญ่” การจัดแสดงมหรสพเพื่อแสดงความยิ่งใหญ่ในงานนั้น มักมีหนังใหญ่แสดงเกือบทุกครั้ง ทั้งนี้เพราะหนังทำให้งานเอ็กเกริก ผู้ชมนิยมในความงามของตัวหนัง และบทพากย์เจรจาที่ติดตลก พิณพาทย์ ระนาดฆ้อง กลอง ตะโพน บันลือลั่นสนั่นเสียงกรับโกร่งโหม่งม้าล่อแซ่เซ็ง การที่เล่นดังนี้จึงได้ครึกครื้นสนุกสนาน⁶

การแสดงหนังใหญ่ในปัจจุบันหาชมได้ยาก อาจสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในสังคม หรือแม้กระทั่งจารีตหรือระเบียบวิธีขั้นตอนต่าง ๆ ในการแสดงหนังใหญ่ที่ยึดถือปฏิบัติต่อเนื่องมีความซับซ้อน เครื่องครัดด้านพิธีกรรม เป็นต้น ก็อาจส่งผลให้ค่านิยมในการแสดงหนังใหญ่เปลี่ยนไปตามกาลเวลา การแสดงหนังใหญ่ในแต่ละครั้งจะใช้ผู้เชิด นัก

* แสบก เป็นคำในภาษาเขมร แปลว่า หนัง

** ทวย เทียวหรือต้อน อาจมีความหมายใช้เรียกชื่อเพลงเชิด

⁴ กรมศิลปากร, รวมงานนิพนธ์ของอาคม สหายาคม (กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร, 2532), หน้า 67.

⁵ สุวรรณี อุดมผล, วรรณกรรมการแสดงของไทย (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ประกายพริ้ง, ม.ป.ป.), หน้า 52.

⁶ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, ลัทธิธรรมเนียมต่าง ๆ (ธนบุรี : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, 2515), หน้า 301-302.

ดนตรี นักพากย์-เจรจา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแสดงทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 20 คน จำนวนตัวหนังสือที่ใช้ขีดแต่ละตอนไม่น้อยกว่า 30-60 ตัว หนังสือแต่ละตัวมีขนาดสูงเฉลี่ย 1-1.5 เมตร และมีน้ำหนักประมาณ 3-5 กิโลกรัม ก่อนการแสดง ขณะแสดง และสิ้นสุดการแสดงทุกครั้งจะต้องประกอบพิธีกรรมบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อความเป็นสิริมงคลและยึดถือเป็นจารีตที่จะต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ซึ่งกล่าวได้ว่า หนังสือเป็นมหรสพทั้งพิธีกรรม⁷

นอกจากหนังสือใหญ่เป็นมหรสพที่หาชมได้ยากในปัจจุบันแล้ว กลุ่มหรือคณะผู้แสดงหนังสือใหญ่ในประเทศไทยก็มีอยู่เป็นจำนวนน้อยเช่นกัน กล่าวคือ นอกเหนือจากกลุ่มผู้แสดงหนังสือใหญ่ในสวนของกรมศิลปากร ปรากฏว่ามีกลุ่มหรือคณะผู้แสดงหนังสือใหญ่เพียง 2 กลุ่มด้วยกันคือ

1. คณะหนังสือใหญ่วัดখনอน ตำบลสร้อยฟ้า อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี มีตัวหนังสือที่ใช้แสดงประมาณ 313 ตัว สร้างโดยพระครูศรีธาสุนทร (หลวงปู่กล่อม) เจ้าอาวาสวัดখনอน และคณะช่างจากเมืองราชบุรี ในช่วงปลายสมัยรัชกาลที่ 4 (พระครูศรีธาสุนทรเกิดเมื่อปี พ.ศ. 2391 มรณภาพปี พ.ศ. 2485 อายุ 95 ปี)⁸

วัดখনอนมีตัวหนังสือที่ใช้แสดงแบ่งออกเป็นชุด ดังนี้

1. ชุดหนุมานถวายแหวน
2. ชุดศึกหัทธสมาร
3. ชุดเผาองคา
4. ชุดนาคบาศ
5. ชุดศึกวิรุณมุข
6. ชุดศึกมังกรกรรฐ์
7. ชุดพรหมาสูตร
8. ชุดสังเมือง
9. ชุดศึกประลัยกัลป์

⁷ สัมภาษณ์ นายวีระ มีเหมือน, ผู้เชี่ยวชาญการพากย์หนังสือใหญ่, 27 มีนาคม 2542.

⁸ ผะอบ ไปชะกฤษณะ, วรรณกรรมประกอบการเล่นหนังสือใหญ่วัดখনอน จังหวัดราชบุรี. รายงานวิจัย ฝ่ายอนุรักษ์สมบัติวัฒนธรรมไทย โครงการเผยแพร่เอกลักษณ์ของไทยทางโทรทัศน์ และวิทยุกระจายเสียง สำนักนายกรัฐมนตรี, 2520.

ปัจจุบันศิลปะการแสดงหนังใหญ่วัดชนอน ได้มีการถ่ายทอดวิธีการสร้างตัวหนังและฝึกหัดการขีดหนัง โดยบรรจุเป็นเนื้อหาหนึ่งในโครงการวิชานันทนาการของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนวัดชนอน⁹

2. คณะหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ ตำบลตันโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี มีตัวหนังประมาณ 270 ตัว แต่สามารถนำออกแสดงได้ 210 ตัว เนื่องจากสภาพตัวหนังชำรุดไปตามกาลเวลา ตัวหนังได้สืบทอดมาแต่ครั้งสมัยครูเปีย (นายหนังเร่จากจังหวัดพระนครศรีอยุธยา) นำมาถวายพระครูสิงหนณี (หลวงพ่อเรื่อง) ไม่ทราบปี พ.ศ. แน่ชัด น่าจะอยู่ในช่วงสมัยรัชกาลที่ 5 เนื่องจากปี พ.ศ. 2418 หลวงพ่อเรื่อง สร้างวัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี (พระครูสิงหนณี มรณภาพปี พ.ศ. 2455¹⁰ ไม่ทราบอายุแน่ชัด)

มีตัวหนังที่ใช้แสดงแบ่งออกเป็นชุดดังนี้

1. ชุดศึกบุตร - ลบ (พระมงกุฎ - พระลบ)
2. ชุดศึกนาคบาศ
3. ชุดศึกทศกัณฐ์ ครั้งที่ 5 (ศึกใหญ่)
4. ชุดศึกวิรุณจำบัง

ในปัจจุบัน (พ.ศ. 2542) กลุ่มผู้แสดงหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ยังคงรวมตัวกันจัดการแสดงอยู่โดยผู้แสดงกว่าครึ่งคนจะมีอายุเกินกว่า 60 ปี (หนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์มีผู้แสดงแต่ละครึ่งประมาณ 20 คน อายุผู้แสดงตั้งแต่ 16-83 ปี) และไม่ได้ถ่ายทอดวิธีการแสดงให้กับเยาวชนหรือผู้สนใจได้ศึกษา

นอกเหนือจากกลุ่มหรือคณะผู้แสดงหนังใหญ่ในประเทศไทย 2 คณะนี้แล้ว ผู้วิจัยพบว่ามีอีกหลายแห่งในประเทศที่มีตัวหนังจัดแสดงอยู่ แต่ไม่ปรากฏว่ามีการรวมตัวของกลุ่มผู้แสดงจัด

⁹ บุปผา ดีสุข, (อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดชนอน), โรงเรียนวัดชนอนกับการอนุรักษ์หนังใหญ่, นิทรรศการหนังใหญ่วัดชนอน (กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้ง, 2534), หน้า 32.

¹⁰ สุภิตร์ อนุศาสน์, หนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ (ลพบุรี : หัตถโกศลการพิมพ์, 2528), หน้า

การขีดตัวหนังสือดังกล่าว เช่น วัดพลับพลาชัย อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี วัดภูมรินทร์ จังหวัดสมุทรสงคราม วัดดอน จังหวัดระยอง¹¹ หรือวัดประศุก อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี เป็นต้น

ด้วยข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบวิธีการแสดงหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ ตำบลต้นโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ด้วยเหตุผลที่ว่า เป็นกลุ่มผู้แสดงหนังใหญ่ที่ผู้แสดงกว่าครึ่งคนจะมีอายุเกิน 60 ปี และยังคงสืบทอดวิธีการแสดงอยู่ แต่น่าเสียดายที่มีผู้สนใจศึกษาหรือสืบทอดรูปแบบวิธีการแสดงอยู่น้อย เป็นผลให้ปัจจุบัน (พ.ศ. 2542) ไม่ได้ถ่ายทอดรูปแบบหรือวิธีการแสดงให้กับเยาวชนหรือผู้สนใจได้ศึกษา อีกประเด็นหนึ่งที่ผู้วิจัยให้ความสำคัญในการศึกษาก็คือ เหตุใดการแสดงหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี มีผู้รู้จักกันน้อย ทั้งที่สภาพของตัวหนังใหญ่ อุปกรณ์ประกอบในการแสดง มีสภาพสมบูรณ์ และกลุ่มศิลปินผู้แสดงก็มีความพร้อมที่จะจัดการแสดงในแต่ละครั้ง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการสืบทอดรูปแบบและวิธีการแสดงหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งนับวันจะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของตัวหนัง ผนวกกับกลุ่มศิลปินผู้แสดง ซึ่งมีอายุมากไปตามกัน สมควรที่จะบันทึกเรื่องราว ระเบียบวิธีการแสดงหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี ไว้เป็นประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ศึกษาความเป็นมา ระเบียบวิธี ขั้นตอนในการแสดง และการขีดหนังใหญ่เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกทศกัณฐ์ครั้งที่ 5 ของคณะหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี

ขอบเขตของงานวิจัย

การวิจัยหัวข้อนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะกรณีการแสดงและการขีดหนังใหญ่ ตอนศึกทศกัณฐ์ครั้งที่ 5 ของคณะหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี ปี พ.ศ. 2542

---

¹¹ สง่า จิมลิ้ม, แลหลังหนังใหญ่, นิทรรศการหนังใหญ่วัดขนอน (กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้ง, 2534), หน้า 24.

หมายเหตุ ศึกทศกัณฐ์ครั้งที่ 5 เป็นเรื่องการทำสงครามระหว่างพระรามกับทศกัณฐ์ ในที่นี้พระรามต่อสู้กับทศกัณฐ์ตั้งแต่เช้าจนค่ำ ไม่มีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดแพ้หรือชนะ พระรามและทศกัณฐ์จึงได้ยุติการทำสงครามชั่วคราวเพื่อที่จะทำศึกต่อในวันรุ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยหัวข้อการขีดหนังใหญ่ วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดย

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการและบทความที่เกี่ยวข้องกับหนังใหญ่ จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

- หอจดหมายเหตุ หอสมุดแห่งชาติ
- สถาบันวิทยบริการ (หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
- ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ห้องสมุดศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดสิงห์บุรี โรงเรียนสิงห์บุรี

เอกสารสำคัญที่ใช้ในการวิจัย เช่น

- พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา
- ศิลปะบนผืนหนังใหญ่ วัดสว่างอารมณ์
- รวมนงานนิพนธ์ของ อาคม สายาคม
- หนังใหญ่ โดย สุภิตร อนุศาสน์

2. ศึกษาจากการสังเกตการณ์และติดตามชมการแสดงหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี วันที่ 21 มกราคม 2542 ณ สยามสมาคม ในพระบรมราชูปถัมภ์ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2542 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร วันที่ 19-20 มกราคม 2543 ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน และวันที่ 28 มกราคม 2543 ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน จำนวนทั้งสิ้น 5 ครั้ง

2.1 ศึกษาและสังเกตการณ์จากเทปบันทึกภาพการแสดงหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี จากการแสดงในข้อ 2

3. ศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้แสดงหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี และผู้ทรงคุณวุฒิที่ศึกษาวิชาการทางด้านหนังใหญ่ ดังนี้

3.1 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ศึกษาศาสตร์หรือวิชาการทางด้านหนังใหญ่ไม่ต่ำกว่า 10 ปี

- นายวีระ มีเหมือน ผู้เชี่ยวชาญการพากย์หนังใหญ่-โขน ผู้ประกอบพิธีไหว้ครู-ครอบครุณาฏศิลป์ ได้รับถ่ายทอดจาก ม.ร.ว. จริญญาสวัสดิ์ สุขสวัสดิ์ ปัจจุบัน (พ.ศ. 2542) อายุ 59 ปี

- นายจาตุรงค์ มนตรีศาสตร์ ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร ปัจจุบัน (พ.ศ. 2542) อายุ 59 ปี

เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบรรยายภาพตัวหนังใหญ่

- นายประเมษฐ์ บุญยะชัย ตำแหน่งอาจารย์ 3 ระดับ 8 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร ปัจจุบัน (พ.ศ. 2542) อายุ 51 ปี

เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบรรยายภาพตัวหนังใหญ่

- นายดำรงค์ ปิ่นทอง รองประธานสภาวัฒนธรรม จังหวัดสิงห์บุรี ปัจจุบัน (พ.ศ. 2542) อายุ 62 ปี

เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของวัดสว่างอารมณ์ และหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี

- นายขจิต นาวิระ หัวหน้าฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์ โรงเรียนสิงห์บุรี เลขานุการ ศูนย์สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดสิงห์บุรี ปัจจุบัน (พ.ศ. 2542) อายุ 52 ปี

เป็นผู้ให้ความอนุเคราะห์ภาพถ่ายตัวหนังใหญ่ วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี

3.2 ศิลปินผู้แสดงหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี

- นายฉ้อน ศุภนคร หัวหน้าคณะหนังใหญ่ ผู้ประกอบพิธีไหว้ครู-ครอบครุหนังใหญ่ วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี อายุ 74 ปี

- นายเปี่ยม ศุภนคร ศิลปินนักแสดง ครูผู้ถ่ายทอดการแสดงหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี อายุ 75 ปี

- นายพ็อน จำนงนารถ ศิลปินนักแสดง ผู้ทอด หรือผู้จัดหนัง อายุ 74 ปี

- นายสัมพิมพ์ ดิษฐวิเศษ ศิลปินนักแสดงหนังใหญ่ อายุ 69 ปี

- นายเสนีย์ พยัคฆะ ศิลปินนักแสดงหนังใหญ่ อายุ 65 ปี

- นายกุหลาบ ดิษฐวิเศษ ศิลปินนักแสดงหนังใหญ่ อายุ 65 ปี

- นายอาคม ศุภนคร ศิลปินนักแสดงหนังใหญ่ อายุ 65 ปี

- นายสำรวย คุ่มครอง ศิลปินนักแสดงหนังใหญ่ อายุ 65 ปี

- นายสำราญ ศุภนคร ศิลปินผู้พากย์ - เจรจา หนังใหญ่ อายุ 75 ปี
- นายเสงี่ยม ผมทอง ศิลปินผู้พากย์ - เจรจา หนังใหญ่ อายุ 83 ปี
- นายจักรพงษ์ เขียวละออ ศิลปินผู้แสดงหนังใหญ่ อายุ 21 ปี
- นายอภิชาติ ล้อมไร่ ศิลปินผู้แสดงหนังใหญ่ อายุ 21 ปี
- นายรณชัย ไม้จั่ว ศิลปินผู้แสดงหนังใหญ่ อายุ 20 ปี
- นายวุฒิ ม่วงไหม ศิลปินผู้แสดงหนังใหญ่ อายุ 20 ปี
- นายเอกชัย ทองอร่าม ศิลปินผู้แสดงหนังใหญ่ อายุ 19 ปี
- นายสุดเขต โอให้ ศิลปินผู้แสดงหนังใหญ่ อายุ 16 ปี
- นายวารินทร์ เชิดฉาย ศิลปินผู้แสดงหนังใหญ่ อายุ 16 ปี

4. ศึกษาจากการฝึกปฏิบัติวิธีการเชิดหนังใหญ่ จากนายเปี่ยม ศุภนคร และจากเทปบันทึกภาพการแสดงหนังใหญ่

5. รวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ได้เรียบเรียงและวิเคราะห์นำเสนอเป็นงานวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงประวัติความเป็นมาของหนังใหญ่ วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี
2. ทราบถึงรูปแบบและวิธีการแสดง วิธีการเชิดหนังใหญ่ วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี
3. เป็นการเผยแพร่การแสดงหนังใหญ่ วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี โดยบันทึกข้อมูลเป็นเอกสารทางวิชาการ
4. เป็นข้อมูลสำคัญและเป็นแนวทางในการศึกษาสำหรับผู้สนใจวิทยาการสาขานี้ในอนาคตต่อไป

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

หนังใหญ่

ในที่นี้หมายถึง การแสดงที่ใช้หนังสัตว์ฉลุเป็นตัวละครต่าง ๆ ในเรื่องรามเกียรติ์ มีคนเชิดประกอบบทพากย์-เจรจา ใช้วงปี่พาทย์บรรเลงประกอบการแสดง แสดงทั้งหน้าและหลังจอขนาดใหญ่ ในเวลากลางคืนใช้แสงเพลิงหรือแสงไฟฟ้าให้เกิดแสงและเงา

เชิด

ในที่นี้หมายถึง คนคนหนึ่งจับไม้ตบหรือไม้คาบหนึ่งทั้งสองข้างหรือข้างเดียว แล้วยกขึ้นเหนือศีรษะ พร้อมทั้งเคลื่อนไหวมือและเท้าไปตามบทพากย์-เจรจา และดนตรี ซึ่งมีท่าทางกำหนดไว้เป็นมาตรฐาน

นาฏยศัพท์

ในที่นี้หมายถึง ศัพท์มาตรฐานที่ใช้เฉพาะในวงการนาฏศิลป์ไทยเป็นหลัก หรือหัวใจสำคัญที่อธิบายวิธีการปฏิบัติ ในส่วนของการแสดงหนังใหญ่ เช่น กระบะเท้า กระต๊อบเท้า ตั้งท่าไล่เลี้ยวจ่อ พลิวหนัง เป็นต้น